

***Ditylenchus dipsaci* (Kühn) Filipjev**

Niszczczyk zjadliwy

UE: II/A/II (a) 4.
PL: II/A/2 A. 4.

Objawy porażenia na czosnku (po lewej) oraz cebuli narcyza (po prawej)

Objawy porażenia na bulwach ziemniaka (po lewej) oraz roślinie bobiku (gnicie ogonków liściowych) (po prawej)

***Ditylenchus dipsaci* (Kühn) Filipjev**

Niszczyk zjadliwy

Rośliny żywicielskie: Nicień podlega obowiązkowi zwalczania na nasionach i cebulach *Allium ascalonicum* L., *Allium cepa* L. i *Allium schoenoprasum* L., przeznaczonych do sadzenia, roślinach *Allium porrum* L., przeznaczonych do sadzenia, cebulach i kłęczach *Camassia* Lindl., *Chionodoxa* Boiss., *Crocus flavus* Weston 'Golden Yellow', *Galanthus* L., *Galtonia candicans* (Baker) Decne, *Hyacinthus* L., *Ismene* Herbert, *Muscari* Miller, *Narcissus* L., *Ornithogalum* L., *Puschkinia* Adams, *Scilla* L., *Tulipa* L., przeznaczonych do sadzenia, i nasionach *Medicago sativa* L. Poraża też ponad 400 innych gatunków roślin uprawnych i rosnących w stanie naturalnym. W Polsce największe znaczenie ma jako szkodnik cebuli, czosnku, bobiku i ziemniaków.

Objawy występowania: Generalnie, na różnych żywicielach nicień wywołuje przede wszystkim skręcanie oraz deformację liści i pędów. Na cebuli i czosnku części nadziemne są zdeformowane, liście grube, żółknące i zwisające. Porażone cebule często gniją, a ich piętka pękają. Objawem porażenia roślin bobiku jest brązowienie i skręcanie się łodyg oraz gnicie podstawy łodyg i ogonków liściowych. Na powierzchni porażonych bulw ziemniaka widoczne są ciemnoszare, wgłębione plamy pokryte zaschniętą, pomarszczoną i popękaną skórką. Objawy porażenia roślin ozdobnych to: deformacje części nadziemnych, niedorozwój kwiatów i karłowatość pędów. Na przekroju poprzecznym porażonych cebul widoczne są brunatne pierścienie obumarłych łusek.

Biologia: Nicienie atakują z gleby głównie nadziemne części roślin (pędy, kwiatostany, nasiona) i niektóre podziemne (cebule, bulwy, korzenie spichrzowe), gdzie żerują jako endopasożyty. Zwykle doprowadzają do śmierci żywiciela. Ich rozwój rozpoczyna się już w temperaturze 1–4°C. W temperaturze 15°C na roślinach cebuli rozwój jednego pokolenia trwa około 20 dni. Osobniki szkodnika są odporne na wysychanie i przez dłuższy czas mogą przetrwać w stanie anabiozy, np. w resztkach roślinnych na polu i w nasionach niektórych roślin (np. cebuli, lucerny, koniczyiny i bobiku).

Termin lustracji i pobieranie prób: Inspekcję partii cebul i nasion przeprowadzać po zbiorach, a inspekcję i badanie bulw przede wszystkim wiosną, po otwarciu kopca, kiedy objawy porażenia są najbardziej widoczne. Do analiz przeznaczać przede wszystkim materiał rośliny z objawami porażenia (nie dotyczy nasion – zwykle brak wyraźnych oznak obecności szkodnika), a w przypadku jego braku, gdy konieczne jest przeprowadzenie badań laboratoryjnych – losowo pobrane. Z upraw w czasie sezonu wegetacyjnego pobierać rośliny z objawami porażenia. Przed założeniem plantacji nasiennych cebuli, na jesieni pobierać próby gleby, a na wiosnę dodatkowo resztki roślinne. Pobrany materiał roślinny i podłoże należy odpowiednio zapakować i jak najszybciej przekazać do badań laboratoryjnych.